

TEST PRZED MATURĄ 2007

MODELE ODPOWIEDZI DO PRZYKŁADOWEGO ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO Z HISTORII

ZAKRES ROZSZERZONY

Oczekiwane odpowiedzi	Zasady przyznawania punktów	Punkty za zadanie
A. Mezopotamia, B. Indie, C. Egipt, G. Grecja	1 pkt za poprawne wypełnienie wszystkich rubryk	1
Rzym lub Imperium Rzymskie	1 pkt za podanie poprawnej nazwy państwa	1
A. Epikur, Platon, Tales; B. Cyceon, Plotyn, Seneka	1 pkt za poprawne wypełnienie wszystkich rubryk	1
A. Henryk był dla Ottona III dziadkiem; B. Otton I	Po 1 pkt za poprawne wykonanie każdego z zadań	2
A. Wilhelm Zdobywca; B. Biskup Stanisław ze Szczepanowa; C. Ludwik IX Święty	1 pkt za poprawne rozpoznanie wszystkich postaci	1
Rekonkwista między X a XV w. lub Wypieranie Arabów z Półwyspu Iberyjskiego w X–XV w.	1 pkt za poprawne sformułowanie tytułu	1
A. b), d); B. d)	1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania A. i 1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania B.	2
1505	1 pkt za podanie poprawnej daty rocznej	1
A. 1776; B. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej (USA)	1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania A. i 1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania B.	2
Indianie	1 pkt za podanie poprawnej nazwy	1
A. na przykład: kolonie były dostarczycielami tanich surowców, kolonie były rynkami zbytu towarów produkowanych w metropolii, w koloniach znajdowali zatrudnienie mieszkańcy metropolii; B. na przykład: Francja, Niemcy, Wielka Brytania, Włochy	1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania A. i 1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania B.	2
b)	1 pkt za poprawne podkreślenie	1
Hiperinflacja (można uznać także – inflacja)	1 pkt za podanie poprawnej nazwy	1
A. d); B. b) i c)	1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania A. i 1 pkt za poprawne rozwiązanie zadania B.	2
A. P, B. F, C. P	1 pkt za poprawne wszystkie wpisy w tabeli	1
Dokument wystawił Bolesław Pobożny. W jego księstwie po wydaniu przywileju Żydzi znaleźli się pod opieką władcy. Posiadali własne sądownictwo w sprawach dotyczących Żydów oraz równoprawność w sądach państwowych w sprawach z Polakami. Mieli też swobodę przemieszczania się i handlu.	1 pkt za podanie przydomku władcy i 1 pkt za określenie statusu prawnego Żydów w Wielkopolsce.	2
Np. w czasie zająć antyżydowskich dochodziło do pobić, mordów (topienie, palenie i mordowanie Żydów przy użyciu	1 pkt za opisanie losu ludności żydowskiej w czasie tumultów i	2

broni), podpaleń nieruchomości żydowskich i rabunku majątku. Prawdziwymi powodami wybuchu tumultów mogły być: zawiść uboższych warstw społeczeństwa wobec Żydów, którym lepiej wiodło się materialnie, chęć zagarnięcia żydowskich majątków, dążenie kupców nieżydowskich do wyeliminowania konkurencji Żydów w handlu, niechęć ludności wobec lichwy, którą trudnili się Żydzi (postrzeganie lichwy jako narzędzia wykorzystywania ludzi ubogich lub mających przejściowe kłopoty finansowe), nietolerancja i lęk niewykształconych warstw społeczeństwa wobec odróżniających się strojem i zwyczajami Żydów, mechanizm poszukiwania winnych klęsk żywiołowych (epidemie) raczej wśród „obcych” niż wśród „swoich” (poszukiwanie kozłów ofiarnych).	1 pkt za podanie trzech realnych przyczyn wybuchu zajęć antyżydowskich.	
Władcy wielu krajów europejskich, ulegając naciskom społecznym, a czasem w zgodzie z własnymi przekonaniem, ogłaszali edykty nakazujące Żydom przyjęcie chrześcijaństwa lub opuszczenie kraju. Większość Żydów decydowała się na emigrację. Głównymi kierunkami migracji Żydów był wschód Europy oraz Afryka, obszary imperium osmańskiego i Persja. Powtarzające się w kolejnych krajach prześladowania tego typu doprowadziły do nasilonego osadnictwa żydowskiego w Polsce, która była krajem tolerancyjnym wobec różnowierców. Ponadto w Polsce Żydzi znajdowali się pod opieką władców, nadających im przywileje ekonomiczne.	1 pkt za podanie przyczyn i kierunków migracji Żydów i 1 pkt za podanie przyczyn osadnictwa żydowskiego w Polsce.	2
Fotografię zrobiono w latach trzydziestych XX w. Świadczy o tym fakt, że członek SA stojący przed witryną najprawdopodobniej pilnuje, aby nikt nie zdjął wywieszonych tablicy. W latach dwudziestych naziści niemieccy nie mogli sobie pozwolić na tego typu otwarte ataki antyżydowskie zaś w latach czterdziestych represje antyżydowskie były zdecydowanie bardziej dotkliwe niż wywieszanie tablic czy malowanie gwiazd Dawida na szybach.	1 pkt za poprawne podanie dziesięciolecia i 1 pkt za uzasadnienie.	2
Shoah (należy uznać także holocaust); krajami o najwyższych stratach ludności pochodzenia żydowskiego były Polska i ZSRR.	1 pkt za podanie terminu określającego eksterminację Żydów w czasie II wojny światowej i 1 pkt za podanie nazw dwóch krajów.	2

21. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi (20 pkt)

Temat I

Porównaj zasady religii żydowskiej z zasadami dowolnie wybranej innej religii świata antycznego.
(przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

Warstwa szczegółowa dla poszczególnych poziomów	Punkty
poziom I: Zdający poprawnie umieścił tezę i dowody. Dobrał do porównania jedną z religii antycznych i jedną z religii współczesnych. Mechanicznie przedstawił kilka zasad judaizmu i kilka zasad dobranej religii.	1–5
poziom II: Zdający uwzględnił podstawowe porównanie i analogie między judaizmem a dobraną religią (np. monoteizm, zasady moralne, święta, księga, przymierze). Wskazał na żydowskie pochodzenie dekalogu i rolę świątyni jerozolimskiej (Arka Przymierza).	6–10
poziom III: Zdający trafnie dobrał fakty i argumenty do porównania judaizmu z dobraną religią. Wykazał podobieństwa i różnice między dwiema religiami, odnosząc się do takich problemów, jak nazwa bóstwa, stosunek wyznawców do kultu, funkcjonowanie warstwy kapłańskiej, stosunek do życia pozagrobowego, ogólna ideologia, rytualność, przywołując odpowiednie przykłady, wskazał na działalność proroków.	11–15
poziom IV: Zdający wyczerpująco i w sposób logiczny przedstawił porównanie judaizmu z dobraną religią antyczną, wymiennie używał nazwy judaizm i nazwy dobranej religii. Wskazał na wpływ judaizmu na inne, pozareligijne aspekty życia Żydów. Wskazał na specyfikę Tory, Miszny, Talmudu. Wymienił nazwy kilku świąt żydowskich (np. Jom Kipur, Pesach, Chanuka). Wykazał, że rozumienie dynamiki w rozwoju religii i wpływem okoliczności zewnętrznych na jej rozwój. Wskazał na różnicowanie religii (ryzeusze, esene, zeloci).	16–20

Temat II

Opisz polityczne losy państwa żydowskiego w starożytności i scharakteryzuj ich wpływ na późniejsze dzieje narodu żydowskiego.
(przewidywany czas na rozwiązanie: ok. 60 min)

I	szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
poziom I: Zdający w przybliżeniu umieść, że rozumie temat. Podał nieliczne Izraela w starożytności, nie podał temat wpływu losów Izraela w	w czasie i przestrzeni. Podał jedynie kilka informacji świadczących o tym, porządkowane wiadomości o politycznych losach narodu żydowskiego i ich dat i imion (oprócz Mojżesza). Nie sformułował wyraźnie tezy na temat wpływu losów Izraela na dalsze koleje dziejów narodu żydowskiego.	1–5
poziom II: Zdający wyraźnie nakreślił ramy uporządkowane, zna pojęcia ni Palestyny przez Macedończyków sformułował tezę na temat wpływu, lecz przytoczył nieliczne i nieu	we i przestrzenne omawianego tematu. Podał kluczowe fakty historycznej i babilońskiej i lokuje je w czasie. Poinformował o okupacji przez Rzymian. Użył (choć rzadko) odpowiedniej terminologii. Wyraźnie w Izraela w starożytności na dalsze koleje dziejów narodu żydowskiego, podane argumenty.	6–10
poziom III: Zdający wskazał na tradycyjnie ogólnie rolę kluczowych postaci Salomon, Herod I Wielki, Jezus. polityczną rolę działalności przy terminologii historycznej, posłużył na temat wpływu losów Izraela argumentów.	nie pochodzenie Żydów od Abrahama. Podał nazwę krainy Kanaan. Określił postacie narodu żydowskiego w starożytności – Mojżesz, Saul, Dawid, Herod i Bar Kochba oraz ułożył działalność tych postaci w czasie. Wskazał na przedstawienie podziału królestwa Salomona na Judę i Izrael. Użył właściwie i z zapałem pojęciami (np. diaspora). Zdający wyraźnie sformułował tezę na temat wpływu losów Izraela na dalsze koleje dziejów narodu żydowskiego i przytoczył kilka	11–15
poziom IV: Zdający rozszerzył ramy przestrzeni Bliski Wschód, ale także na cały Wskazał na plemienną początek Filistynów. Wymienił imię Nał powstania Machabeuszy (wojny) włączenia państwa żydowskiego	omawianego tematu, wskazując na rozprzestrzenienie Żydów nie tylko na Bliski świat grecko-rzymski. Wspominał o okresie panowania patriarchów. Wymienił Żydów. Podkreślił państwowotwórczą rolę zagrożeń ze strony Babilonu (Nabukadnesara) w kontekście niewoli babilońskiej. W kontekście wojen (Machabeuszy) wymienił imiona Hasmoneusza i Judy Machabeusza. Podał datę powstania państwa żydowskiego i jego powstania. Wskazał na polityczne uwarunkowania	16–20

działalności i śmierci Jezusa Chrystusa, rozpoczynającej narastającą emigrację i dalsze koleje dziejów narodu żydowskiego w różnych okresach od średniowiecza do współczesności.

Podał datę zburzenia przez Rzymian świątyni jerozolimskiej jako cezury w dziejach Żydów. Rozwinął tezę o wpływie losów Izraela w starożytności na współczesność i logicznie ją uargumentował, przywołując stosowne przykłady z historii.